

Gebruik en misbruik van macht in de gemeente

**meldpunt
misbruik**

IN KERKELIJKE RELATIES

Wat is macht?

“Het vermogen hebben om iets te doen, te handelen of een effect teweeg te brengen, mensen of gebeurtenissen te beïnvloeden, of autoriteit te hebben”

Of

“overmeesteren, heersen over, overhalen, dwingen”

Misbruik van macht

Er is sprake van machtsmisbruik wanneer leidinggevenden of leden van de groep zonder redelijk of legitiem belang gebruikmaken van hun positie of invloed, waardoor schade (emotioneel, mentaal, materieel, fysiek of aan iemands reputatie) ontstaat of dreigt te ontstaan.

In een religieuze omgeving heeft machtsmisbruik vaak ook een geestelijk aspect in zich. Hierbij wordt het geloof of worden zaken uit het geloof gebruikt om macht op een verkeerde manier in te zetten.

Welke taak heeft de IVP?

- Beeldvorming 'macht'
- Bewustwording macht
- Opvang en begeleiding meldingen machtsmisbruik
- Signaleren
- Adviseren kerkenraad en functionarissen

In gesprek

- Ontrafel het verhaal
- Onderscheiden: feiten, gevoelens en gedachten
- Heb geduld
- Toon begrip
- Oordeel niet
- Geen waarheidsvinding

Adviezen bij machtsmisbruik

Informeel:

- **Informeel gesprek**

Formeel

- **Mediation**
- **Melding bij kerkenraad**
- **Bezwarenroutes**
- **Justitie**

Loes

Loes (35) komt bij je met een vraag. Het heeft haar veel moeite gekost je te benaderen. De situatie is namelijk behoorlijk gênant, zo zegt ze. Maar nu heeft ze gehoord dat er een vertrouwenspersoon is, en Loes heeft de hoop dat jij haar kunt helpen om haar probleem op te lossen.

Loes komt al jaren trouw naar de vrouwenbijbelstudie. Ze is altijd met plezier gegaan, maar de laatste tijd ziet ze er steeds meer tegenop. De bijbelstudie wordt voorgezeten door Annette (40) en Loes vertelt dat Annette haar allerlei dingen laat doen die zij niet wil. Loes voelt zich heel naar en schaamt zich hiervoor.

Welke vragen kun je stellen?

Loes (vervolg)

Na het stellen van een aantal vragen, kom je erachter dat Loes Annette beschuldigt van intimidatie en machtsmisbruik. Ze vertelt het volgende:

“Annette dwingt mij om op eigen kosten allerlei dingen aan te schaffen voor de vrouwengroep. En dan gaat het er niet om dat ik iets voor mezelf moet kopen, maar voor de hele groep. Het begon voor mijn gevoel heel klein: gewoon een heel aantal kopieën maken bij een copyshop. Maar er was geen ruimte om dit te vergoeden vanuit de kas. Door allerlei manipulerende opmerkingen kreeg ze me later ook zo ver om de boekjes waaruit we werken aan te schaffen. Ze zei bijvoorbeeld dat ik anders geen deel meer van de groep mag zijn. Iedereen geeft aan de kerk, jij moet ook geven. Annette doet in de groep ontzettend lief, maar tegen mij doet ze echt gemeen. Ze dreigt om mij volledig zwart te willen maken in deze groep als ik niet doe wat ik zeg. Ik voel me zo dom. Ik ben erin meegegaan! Maar ja, ik wil ook de groep niet kwijtraken! Ik weet echt niet meer wat ik moet doen! En het vervelende is: sinds ik al die dingen voor haar aanschaf, kunnen we als groep opeens luxe lunches betalen. Annette doet dan net alsof ze heel slim omgaat met het geld in de kas, en is daardoor heel populair. Maar niemand weet dat ik ervoor betaal!”

Loes (verwerking)

Hoe kun je Loes steunen?

Waar ligt de grens voor de IVP?

Welke dingen zeg je wel? Welke dingen zou je willen zeggen, maar zeg je niet? Waarom?

Welke adviezen kun je Loes geven?

Marcel (vervolg)

Marcel vindt dat Gerben onder druk wordt gezet om zijn relatie te verbreken. Net nu hij weer wat vreugde heeft gevonden. Daarom heeft Marcel de kerkenraad hierop aangesproken. Hij vindt de behandeling door de kerkenraad niet juist. In het afgelopen jaar hebben verschillende verhitte gesprekken plaatsgevonden tussen een aantal kerkenraadsleden en Marcel.

Marcel komt woedend bij jou, de vertrouwenspersoon, want hij heeft een brief van de kerkenraad gekregen. In die brief schrijft de kerkenraad dat zij niet meer over deze situatie in gesprek zullen gaan met Marcel. Marcel voelt zich boos en wanhopig: hij wordt gewoon de mond gesnoerd!

Marcel

Marcel (53) is al jaren trouw lid binnen de gemeente. Hij heeft veel contacten in de gemeente en is pastoraal en diaconaal betrokken bij veel mensen. Eén van de mensen bij wie Marcel betrokken is, is Gerben. Gerben (36) is alleenstaande vader van 2 kinderen. Zijn vrouw heeft hem enkele jaren geleden verlaten voor een andere man. Een trieste situatie. De kerkenraad heeft in het begin pastoraat geboden, maar Marcel heeft grote moeite met de manier waarop de kerkenraad met Gerben omgaat. Gerben heeft (na jaren van verdriet) sinds een jaar een nieuwe vriendin, maar omdat hij al getrouwd geweest is, heeft de kerkenraad Gerben onder tucht gesteld. Volgens de kerkenraad is er sprake van moedwillig in zonde leven.

Marcel (verwerking)

Hoe kun je Marcel begeleiden?

Welke dingen zeg je wel? Welke dingen zou je willen zeggen, maar zeg je niet? Waarom?

Welke adviezen kun je Marcel geven?

Marcel kan niet overal iets mee. Hoe kun je dit op de juiste manier verwoorden naar Marcel?

Gerrit

Gerrit (70) is van het type 'zeer betrokken, sterke mening'. Gerrit komt bij jou, omdat hij al enige tijd een discussie heeft met de kerkenraad (waar hij zelf meerdere malen in gezeten heeft). Hij vertelt je dat hij niet begrijpt hoe de kerkenraad zomaar de keuze kan maken over te gaan op een nieuw liedboek. En zo zonder de gemeente te betrekken bij de besluitvorming. Dit heeft hij aangekaart bij de kerkenraad, maar hij voelt zich ongehoord. De kerkenraad heeft als reactie op zijn brief naar de kerkenraad een mededeling gedaan in het kerkblad: 'We zijn blij dat we nu uit een nieuw liedboek zingen. De kerkenraad heeft deze beslissing genomen na lang beraad en onder leiding van de Heilige Geest, zoals de kerkenraad tracht met alle besluitvorming de leiding van de Heilige Geest te zoeken.' Gerrit was verbouwereerd toen hij het las. Hij vraagt jouw advies, want hij wil graag een gesprek met de kerkenraad om over de beslissing en de reactie door te spreken. Het is pure machtsmisbruik, zo zegt hij.